

ผิดถ้าไม่รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติสมความปรารถนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เทศน์ว่าการจนวันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะ เพราะว่าพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ วันมาฆบูชา มาระลึกถึงบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดหมาย

คำว่า “นัดหมาย” เพราะว่ามันเป็นประกาศ ประกาศสั่งจะความจริงใจ สั่งจะความจริงใจจะความจริงใจเพื่อจะเผยแผ่ธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงให้โอวาทปาติโมกข์ เราจะไม่ทำความชั่วใดๆ ทั้งสิ้น จะทำแต่คุณงามความดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ แต่มันถึงที่สุดแห่งทุกข์อยู่แล้ว

เริ่มต้นมาจากหัวใจของศาสนาใจ เพราะว่าเริ่มต้นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สั่งสอนเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สั่งสอนมาเอง เห็นไหม สร้างสมมาเอง จัดการมาเอง หลักของศาสนาๆ ใจ ถ้าหลักของศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มันมีแก่น มันมีความจริง แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ลังเลเราก็สงสัยว่ามันจะมีจริงไม่มีจริงหรือไม่?

มันมีจริงเพราะอะไร มีจริงเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบอกพระอานนทที่ว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนทก็ตามว่า “เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว มรรคผลมันจะหมดเมื่อไหร่ มรรคผลจะหมดเมื่อไหร่”

เริ่มต้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเอหิภิกขุบวชให้เอง สั่งสอนเอง หลักหัวใจ

ของพระพุทธศาสนา เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เมื่อไหร่มันจะหมดเขต หมดสมัย หมดมรรคผลนิพพาน”

“อานนท์ เธออย่าถามอย่างนั้นเลย เมื่อใดถ้ามีผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันจะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย ถ้าผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราไม่จริงไม่จังของเรา เราหาความจริงของเราไม่ได้ ถ้าเราหาความจริงของเราไม่ได้ เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันอ่อนด้อยเรื่องอำนาจวาสนาบารมีไง เวลาที่มีอำนาจวาสนาบารมี เกิดสหชาติๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาขนาดนั้น เวลาออกประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ถ้ามันผิด ถ้ามันผิดมันเข้าสู่สังขารไม่ได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว พุดถึงสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้องดีงาม ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิมันเป็นความเห็นที่ถูกต้อง ถ้าถูกต้องมันก็จะเข้าไปสู่สังขารอันนั้น แต่มันความถูกต้องเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมาแล้วในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงพุดได้อย่างนั้นไง

แต่ก่อนหน้านั้นเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะที่ออกเรือคันเรือคันอยู่ ถ้าผิด ถ้าผิด เห็นใหม่ มันรู้ไม่ได้ถ้าผิด ไปศึกษากับเขา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาขนาดไหน เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ผิด พอผิดถ้าผิดเพราะมันไม่มีความจริงขึ้นมา ไม่มีความจริงขึ้นมาที่ค้นคว้าๆ การค้นคว้าอย่างนั้น ปัญจวัคคีย์ เห็นใหม่ อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุปัฏฐากองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา

ดูสิ คนที่มีบุญญาธิการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลามาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ โลกธาตุนี้วันนี้ไหว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาโลกธาตุก็วันนี้ไหว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร โลกนี้วันนี้ไหว ธาตุ ๔ สะเทือนเลื่อนลั่นไปในโลกธาตุ เวลาคนมีบุญมาเกิด เกิดอย่างนั้น

เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ เห็นใหม่ เป็นพราหมณ์ พระเจ้าสุทโธทนะให้มาพยากรณ์ให้มาดูใจ พยากรณ์ชี้เลย ช้างเดียวเลยว่าเป็นศาสดาแน่นอน เอาพราหมณ์มาพยากรณ์ๆ เวลาพราหมณ์พยากรณ์ ทุกคนปรารถนา ทุกคนอยากหาทางออก อัญญาโกณฑัญญะก็รอบ สัจญญากันว่าถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช จะตามอุปัฏฐากอุปัฏฐากเพื่อต้องการตรึงนี้ไง ต้องการสัจจะความจริง สัจจะความจริงอันนี้ไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช เวลาออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คั่นค้ำกับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี นี่ผิดถ้าไม่รู้ เพราะมันไม่รู้ มันก็ต้องผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา ก็ธรรมดา ผู้ที่ปรารถนานะ ผู้ที่ปรารถนาผู้ที่คั่นค้ำ ผู้ที่ต้องการสักธรรมๆ ถ้าผิด ถ้าผิด เห็นไหม มันไม่รู้ มันถึงผิด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคั่นค้ำว่าขนาดนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคั่นค้ำว่าหาเข้ามาโดยสักธรรมขององค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ถ้ามันถูก ถ้าถูกมันไม่ผิด ถ้าถูกมันถูกต้องดิงไปหมด ถ้าถูกมันก็รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริงอันนั้น เพราะความรู้จริงความจริงอันนั้น ถึงเวลามาแสดงธรรมๆ แสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์

ปัญจวัคคีย์เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยสักจะความจริง คั่นค้ำเหมือนกัน พยายามเหมือนกัน แต่พยายามเหมือนกัน คูสิ เวลาคนล้งเลงส้อย เวลาคนประพฤติปฏิบัติไป มันมีความขัดอกขัดใจในใจทั้งนั้น แล้วพยายามของตน ถ้าผิดมันไม่รู้ เพราะไม่รู้มันถึงผิด พอผิดขึ้นมาแล้วมันแสวงหา มันต้องการอย่างนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เวลาแสดงธัมมจักขุ แสดงธัมมจักขุ กับปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์นัดกันว่าไม่รับ ไม่รับเพราะเหตุใด ไม่รับเพราะว่ามันผิดหวังใจ คำว่า “ผิดหวังมา ผิดหวังมา” เวลาคนที่ว่าถ้าผิดมันไม่รู้ ผิดถ้าไม่รู้ ถ้าไม่รู้มันก็มีความผิดพลาด เพราะไม่รู้การตัดสินใจทำมันก็ผิด ทำอย่างใดผิดไปทั้งนั้น ทำอย่างใดผิดไปทั้งนั้น เห็นไหม มันมีความทุกข์

ปัญจวัคคีย์ก็มีแสวงหา คูสิ พระอัญญาโกณฑัญญะเวลาพยากรณ์เลย บอกว่า “ต้องเป็นศาสดาอย่างเดียว ต้องเป็นศาสดาอย่างเดียว” มันพ้นธงไปข้างหนึ่งแล้วละ แต่เวลาเห็นด้วยสายตาของโลก เห็นไหม มันผิดหวัง พอมันผิดหวังเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาฉันอาหารของนางสุชาดา พอฉันอาหารของนางสุชาดา ปัญจวัคคีย์ทิ้งไปเลย พอทิ้งไป เห็นไหม ผิดถ้าไม่รู้ เพราะความเห็นผิด ความไม่เข้าใจผิด เพราะความโลกผิด มองกันอย่างนั้น

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารของนางสุชาดาแล้ว เห็นไหม ฟันฟูร่างกายแล้วว่า “เราจะนั่งคินนี้ ถ้าไม่ตรัสรู้ เราจะยอมเสียชีวิตเลย” เวลามันเข้ามาสู่สักจะความจริง สักจะความจริง กำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออก อานาปานสติพอมันทำจิตให้สงบเย็นเข้ามา มันเป็นสักจะความจริง สักจะความจริงในใจขององค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำความรู้จริง

เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ได้สมาบัติ ๘ สมาบัติ ๖ ได้มากเท่า นั้น ถ้าได้มาแล้วมันส่งออก เพราะความได้มานสมาบัติมันก็ได้มานโลกีย์ ฌานโลกีย์ที่เขาได้อภิญญา

อภิญญาทำกันมาแล้ว ทำขนาดไหนมันก็วนอยู่ตรงนั้น เวลาเรามีสติกำหนดลมหายใจได้ มันทำความเข้าใจของตัวเองได้ มันกำลังได้ มันก็รู้ได้อย่างนั้น รู้ได้อย่างนั้นมันรู้เรื่องของคนอื่น แต่เรื่องหัวใจมันทุกข์มันยาก เพราะเราปรารถนามาสิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้ารู้เช่นนั้นไปรู้เรื่องของวิภูฏะ ไปรู้เรื่องของวิภูฏะ ไปรู้เรื่องความรู้สึกความคิดความนึกของคน นี่อภิญญา มันก็ทุกข์ยากอยู่อย่างนั้นๆ

ถึงย้อนกลับมา ย้อนกลับมาสู่สัจจะความจริง กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก อานาปานสติ เวลามันเข้าสู่ในใจของตน บุพเพนิวาสานุสติญาณ มันเป็นสัจจะความจริงเพราะอะไร เพราะเวลาเข้าฌานสมาบัติ เวลาเราไปผลของวิภูฏะ ที่เราไปส่งออก ที่ไปรู้ก็รู้อย่างนี้ แต่รู้อย่างนั้นมันยังไม่ชัดเจนเหมือนกับรับรู้เรื่องของตน

ถ้ารู้เรื่องของตน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ เรื่องของตน เพราะมันจิตใจของตน มันเป็นข้อมูลในหัวใจของตน มันเป็นความทุกข์ความยากที่มันสะสมมาในใจของตน บุพเพนิวาสานุสติญาณย้อนอดีตชาติไป มันก็ไม่ใช่ ดึงกลับมา จดดูปาดญาณ เห็นใหม่ อนาคตที่มันจะเป็นไป มันก็ไม่ใช่

เวลาอัสวักขยญาณ อันนี้สัจจะความจริงอันนี้ ถ้าสัจจะความจริงอันนี้ เห็นใหม่ อันนี้ของจริง พอของจริงนี้ เห็นใหม่ ธรรมะเกิด เกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า แล้วเสวยวิมุตติสุขฯ “เราจะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” จะสอนใครได้หนอเพราะใคร มันจะมีความรู้อย่างนี้ได้อย่างไร แล้วถึงเวลาออกโปรดสัตว์ จะไปแสดงธัมมจักขุ ประกาศศาสนา จะประกาศศาสนาประกาศสัจจะความจริง ประกาศศาสนา เห็นใหม่ ปัญจวัคคีย์ มองไปแล้วปัญจวัคคีย์ เขาอุปัฏฐากมาอยู่ ๖ ปี เขาทำใจของเขา ๖ ปี

แต่ผิดถ้าไม่รู้ เพราะปัญจวัคคีย์ มองในมุมมองของปัญจวัคคีย์ นัดกันว่าไม่รับ มันเสียใจ มันทุกข์ใจ เพราะปรารถนามาอย่างนั้น ปรารถนาว่า “องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า ออกประพาศปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะได้คุณธรรม เราจะได้รับการเบิกทางจากองค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปมักมากในโลกซะแล้ว” นี่มันเสียใจๆ ผิดถ้าไม่รู้มันทุกข์ มันทุกข์ในใจของปัญจวัคคีย์ไง หมดที่ฟัง หมดหวังทั้งนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาแสดงธรรม เห็นใหม่ นี่จะมาโปรด จะมาโปรด มันความคิดมันเห็นผิดไปหมดละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเตือนสติฯ นะ “ให้เธอน้อมใจลงฟัง อยู่ด้วยกันถ้าไม่รู้เราก็ไม่เคยบอกชี้ใหม่ ทุกข์ยากด้วยกันมา ที่เราไม่รู้ก็ไม่เคยบอก แต่คราวนี้จะบอก คราวนี้จะเทศน์ แล้วจะเทศน์ให้ตั้งใจลงฟัง”

ด้วยจิตใจของคน ดุสิ ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เวลาแสดงธัมมจักขุ ไปแล้วนี้มีพระอัญญาโกณฑ

ทัฏญญะเท่านั้นที่มีดวงตาเห็นธรรม นี่พระอัสสชิ พระมหานามยังไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมต่อไป ต่อเนื่องไป พอดต่อเนื่องไป จนเป็นพระโสดาบันทั้งหมดๆ แล้วแสดงอนัตตลักขณสูตรเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

นี่ความทุกข์ใจ ผิดถ้าไม่รู้มันซ่อนซ่อนของหมองใจไปทั้งนั้น แล้วพอซ่อนซ่อนของหมองใจไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบวชมา ๖ ปีก็ผิดมาทั้งนั้น แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้หรือคั้น พยายามคั้นคว่ำ พยายามกระทำของมัน กระทำความจริงขึ้นมา มันก็เป็นจริงขึ้นมาได้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญาธิการมากมายมหาศาล แต่เวลามันเอาจริงเอาจังขึ้นมา เพราะเวลากิเลสในใจของเราใจ

เวลาน้ำ เห็นไหม น้ำถ้ามันขึ้น สวะมันก็ขึ้นตาม เวลาน้ำมันลง สวะมันก็ลงตาม คนจะมีอำนาจวาสนาขนาดไหน ถ้ากิเลสในหัวใจของเจ้าชายสิทธัตถะมันก็มีของมันอยู่อย่างนั้น ทำคุณงามความดีขนาดไหน กิเลสมันก็มีของมัน ทำความชั่วขนาดไหน กิเลสมันยิ่งใหญ่เข้าไปใหญ่ เวลามีการกระทำคนที่มีอำนาจวาสนาก็ต้องผิดเพี้ยน ต้องประพฤติปฏิบัติตามอำนาจของคนมีวาสนา

คนที่มีอำนาจวาสนาปานกลาง ก็ต้องประพฤติปฏิบัติประพฤติตนตามอำนาจวาสนาของคนปานกลาง คนที่อำนาจวาสนาอ่อนด้อยจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขนาดไหน มันก็ประพฤติปฏิบัติตามความจริงอย่างนั้น นี่สัจจะความจริงอย่างนั้นๆ มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าถูกแล้วมันถูกหมด ถ้าถูกแล้วมันรู้จริงเห็นจริง มันเป็นความจริงแล้วมันจบ

แต่ถ้าผิดถ้าไม่รู้ เพราะผิดมันก็เลยไม่รู้ ไม่รู้ก็ยังไม่รู้เข้าไปใหญ่ ไม่รู้ก็ทำให้ตัวเองทุกข์ยากเข้าไปใหญ่ ปัญหาคือขณะที่ไม่รู้กิเลสในหัวใจใจ ถ้ากิเลสมันอยู่ในหัวใจดวงใดก็แล้วแต่ มันก็บีบคั้นหัวใจดวงนั้น นี่จะปรารถนาดีขนาดไหน กิเลสมันก็เอาสิ่งที่เราปรารถนาดีนั้นมาบีบคั้นหัวใจของเรา แต่ถ้าเราคิดไปในทางลบมันก็ยิ่งทำให้เราออกนอกกลุ่มนอกรทางไปใหญ่ ขนาดที่เราคิดในทางบวก เราคิดในทางที่เราจะทำคุณงามความดีของเรา แต่เรามีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจของเรา เราก็ต้องชนะมันให้ได้

คนจะมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน จะเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติก็ต้องทำความสงบใจเข้ามาก่อน เพราะสู้ติจิต จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าไม่เข้าสู่จิตของตนเอง มันจะไปรู้คั้น จะไปสำรวจ จะไปคายกิเลสเอาที่ไหน

เวลาจะสำรวจคายกิเลส ก็สำรวจคายกิเลสของคนอื่นซะใหม่

เวลาสำรวจคายกิเลสก็ต้องสำรวจคายกิเลสของเรา เวลาศึกษาวิชาการศึกษาธรรมะของ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงต้องเป็นธรรมชาติของเรา เป็นมรรคเป็นผลของเรา เป็นเหตุของเรา เป็นการกระทำของเรา เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการได้ปัญญาวิเศษทั้ง ๕ เวลาเข้าวิเวกไป ไป รอคอย เห็นไหม พระยสะ พระยสะมีความทุกข์ความยากเหมือนกัน มีความทุกข์ความยากนะ “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่อุ่นสบายหนอ” นี่มีปราสาท ๓ หลัง มันไม่มีความสุขเลย โลกนี้มีแต่ความ ปีบคั้น โลกนี้ไม่มีความสุข “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่อุ่นสบายหนอ” มันอุ่นสบายไปหมด นี่หาทาง ออกๆ หนีเข้าป่าไป ไปเจอไปเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่ “ยสะ ที่นี่ไม่ เดือดร้อน ที่นี่ไม่อุ่นสบาย” ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่อุ่นสบายนะ พุดให้จิตสงบลงมา พุดให้หัวใจที่มัน ปีบคั้นมันอุ่นสบายในหัวใจ

ถ้าอุ่นสบายในหัวใจ เห็นไหม นี่ผิดถ้าไม่รู้ เพราะมันไม่รู้เรื่องสัจจะเรื่องความจริง มันก็เลย ผิดพลาดไป เพราะมันไม่รู้สัจจะความจริงในใจของตน รู้ รู้แต่เรื่องของโลกๆ ใจ เป็นลูกเศรษฐี ฐานะ เป็นผู้มียศถาบรรดาศักดิ์ มีข้าวนองเงินทองมหาศาล มีปราสาท ๓ หลัง นี่ทุกอย่างในโลก ต้องการสิ่งใดได้อย่างนั้นทั้งนั้น “แต่ที่นี่อุ่นสบายหนอ ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่มีความสุขทุกข์หนอ” มีความทุกข์ เห็นไหม

ผิดถ้าไม่รู้ ไม่รู้เรื่องอะไร ไม่รู้เรื่องสัจธรรม ไม่รู้เรื่องกิเลสของตน ไม่รู้เรื่องหัวใจของตน เวลากิเลสมันปีบคั้นมาๆ แสงหาขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่ “ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่อุ่นสบาย” มันไม่เดือดร้อน มันไม่อุ่นสบายที่ไหน มันไม่เดือดร้อนไม่อุ่นสบาย ในหัวใจใจ ที่มีทรัพย์สมบัติปราสาท ๓ หลัง มีเงินทองมหาศาล มีชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณ มันเป็นเรื่องโลกๆ โลกเขาปรารถนาอย่างนั้น โลกเขาต้องการสิ่งที่กิเลสต้นเหตุความทะยาน อยากมันต้องการ แต่มันไม่เป็นความจริงใจ

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันไม่เดือดร้อน มันก็ไม่เดือดร้อนที่ หัวใจนี้ ถ้าหัวใจนี้มันมีสติปัญญาขึ้นมา มันสงบมันระงับได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าแสดงธรรม ยสะได้เป็นพระอรหันต์ ถึงเวลาเข้าขึ้นมา พ่อแม่ “เฮ้! ลูกไปไหนๆ” แสงหา เพราะลูกคนเดียว ลูกชายคนเดียว ลูกชายคนเดียวก็แสงหา องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบังไว้ แล้วแสดงธรรมกับพ่อแม่ พระยสะเป็นพระอรหันต์เลย ข้าว่าลือไปๆ เห็นไหม พุดถึงหมู่คณะของพระยสะตามมาๆ นะ เทศนาว่าการได้ ๕๕ องค์ เป็นพระอรหันต์ ทั้งหมด นี่เป็นพระอรหันต์

เวลาผิดถ้าไม่รู้ เพราะไม่รู้มันถึงมีความทุกข์ความยาก

เวลาถ้ามีครูบาอาจารย์ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่รู้คั้นเป็นผู้ที่ชี้แนะ แล้วชี้้นำการกระทำความเป็นจริงอย่างนั้นขึ้นมา สิ้นกิเลสไปได้ พอสิ้นกิเลสไปได้นี้ เวลาองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม เห็นไหม เผยแผ่ธรรมไปนี่ไปถึงชฎิล ๓ พี่น้อง เขาบูชาไฟของเขา เขาก็เป็นคุณประโยชน์ของเขา เพราะเขามีฤทธิ์มีเดชนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปทรมานชฎิล ๓ พี่น้อง เวลาไปขอพัก สมณะ ผิดถ้าไม่รู้เพราะเขาไม่รู้ว่าที่เขาทำอยู่นั้นมันผิดพลาด เขาว่าเขาทำของเขา บูชาไฟของเขา เขาเพ่งกสิณของเขา เขามีฤทธิ์มีเดชของเขา เขามีของเขา ผิดถ้าไม่รู้ก็จะอยู่อย่างนั้นตลอดไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณอยู่แล้วว่าเขามีอำนาจวาสนาของเขา แต่เขาความเห็นผิดของเขา ความเห็นของเขาเนะ มันก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง ความทุกข์อันหนึ่งที่ว่าเขาต้องรักษาของเขา แต่เขาภูมิใจในความเห็นในทิฐิมานะของเขา องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขอพักกับเขา ขอพักเพราะอะไร เพราะเขาเป็นสมณะ เขามีชื่อเสียงมีกิตติศัพท์ กิตติคุณ พระเจ้าพิมพิสารเป็นลูกศิษย์ของเขา เขามีคนนับหน้าถือตาของเขา เห็นไหม ผิดถ้าไม่รู้ เพราะไม่รู้สัจจะไม่รู้ความจริง ถ้าไม่รู้สัจจะความจริง เขาบูชาไฟๆ ของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขอพักกับเขา เขาไม่ให้พัก แต่ด้วยปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “สมณะไม่ให้สมณะพัก มันควรจะเป็นสมณะใหม่”

ถ้าสมณะ เห็นไหม ผู้ที่เป็นบัณฑิตควรที่จะให้บัณฑิตได้พักได้อาศัย นี่พูดถึงความดี ถ้าความดี ความดีก็คือความดี ความดีเป็นสัจจะที่ใครๆ ก็รู้ได้ จำเป็นจะต้องให้พักก็ให้พักที่โรงไฟฟ้ไปโรงไฟ คูลิ ดูพญานาค พญานาค เห็นไหม เขาบอก ต้องให้พญานาคข่มขู่เขา เขามีฤทธิ์มีเดช

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาพญานาคไว้ในบาตรหมดละ สิ่งที่เขาไว้ในบาตรเห็นไหม “โอ้! สมณะนี้เก่งนะ แต่สู้เราไม่ได้ เราเป็นพระอรหันต์” จะทำอะไรก็ได้แล้วแต่ “สมณะนี้เก่งนะ แต่สู้เราไม่ได้ เพราะเราเป็นพระอรหันต์ สมณะนี้ไม่ใช่พระอรหันต์” เขาเป็นสมณะเหมือนกัน เป็นผู้ถือพรหมจรรย์เหมือนกัน แต่ใครจะมีความสามารถมากกว่า

นั่นด้วยความเห็นของเขา ผิดถ้าไม่รู้มันมีความเห็นผิด ถ้าความเห็นผิดแล้วเขาก็จะติดอยู่อย่างนั้น ถ้าเขาติดอยู่อย่างนั้นมันเป็นฉานโลกีย์ มันเป็นเรื่องของโลก ถ้าเรื่องของโลกนะ เขาจะรู้จะเห็นขนาดไหน ผลของวิภูฏะมันมีมหาศาล

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปเห็นหัวใจของเรา หัวใจเราเวลาทำปฏิบัติไปแล้วมันมหัศจรรย์ เวลามันไม่รู้สิ่งใดเลยมันก็ไม่รู้สิ่งใดเลย เวลามันรู้ขึ้นมามันรู้ไปหมด แต่รู้แล้วจริงหรือไม่จริง ถ้ารู้แล้วจริงมันจะอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าอำนาจวาสนาของคนนะ คนอ่อนด้อยไปรู้สิ่งใดเข้าก็เป็นผู้วิเศษ สำคัญตนว่าคนมีความรู้ๆ ความรู้อย่างนั้น ความรู้เราส่งออก

เราอยากรู้อะไร เดียวนี้ในสมัยปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมันเจริญ เราเข้าใจจักรวาลไปหมดเลย เราเข้าใจเพราะมันมีการค้นคว้า เข้าใจได้ เห็นไหม เวลาปัญญา ปัญญาอย่างนั้นมันเป็น

ปัญญาของสิ่งที่มีอยู่ สิ่งที่มีอยู่ที่เรายังไม่เข้าใจ ที่เรารื้อค้นขึ้นมา เราก็ว่าเป็นมหัศจรรย์ มันยังมีอยู่มากไปที่เราจะรื้อค้นต่อเนื่องไปๆ เวลาพูดถึงว่ามันส่งออกไป ส่งออกทางวิทยาศาสตร์เขายังรู้ได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาว่าเขามีปัญญา เขามีความรู้ เขามีความเข้าใจของเขา นี่ความรู้โลกๆ ใ

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกเลย “เธอไม่ใช่พระอรหันต์” พอเธอไม่ใช่พระอรหันต์นี่คือตกเลย เพราะมันเป็นจริง แต่มันไม่มีใครมีความสามารถที่เข้าไปในหัวใจนั้นได้ ถ้าไม่มีใครสามารถที่คิดว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก ก็เข้าใจสำคัญตนว่ามีความสามารถ สำคัญตนว่าตัวเองถูก สำคัญตนเองว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ “สมณะนี้มีความสามารถ แต่ไม่เหมือนเรา เราเป็นพระอรหันต์” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนกลับเลย “เธอไม่ใช่พระอรหันต์!”

เพราะมันเป็นความจริงอยู่แล้ว แต่มันไม่มีใครสามารถจะเข้าไปในจุดนั้นได้ ถึงจะเข้าไปในจุดนั้นได้ ยอมตน พอยอมตนสิ่งที่เป็นบริหารของเขาเป็นหนังสือ เป็นฆาตกรรมต่างๆ เขาลอยน้ำไป พอน้องชายเขาเห็นว่าพี่ชายที่ลอบบริหารมาแสดงว่ามีอันตรายก็ชวนขวายเป็นหาพี่ชาย นี่ขวิฤๅ ๓ พี่น้อง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ สอนสิ่งนั้น เวลาเทศน์อาทิตย์ “ไฟเป็นของร้อน ตาเป็นของร้อน หูเป็นของร้อน อายตนะนี้เป็นของร้อน ร้อนดังไฟ” ร้อนดังไฟนะ โทสัคคินา โมหัคคินา มันเป็นไฟเผาผลาญหัวใจของตน

เวลาบูชาไฟๆ สิ่งที่ถูกบูชาไฟ บูชาด้วยความเชื่อ เวลาเขาฟังกสิณของเขา เขามีความตั้งใจของเขา จิตของเขาก็สงบได้ จิตของเขา เขาก็รู้เห็นสิ่งต่างๆ ได้ แต่เขาไม่เห็นโทษของมันไปเขาไปยึดมั่นว่ามันจะมีคุณสมบัติ มันจะเป็นความจริงของเขาไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปเลย เข้าไปถึงปัญญาภายใน เห็นใหม่ ภายนอกๆ สิ่งที่ยอมรับออกไปมันส่งออกไปทั้งหมด เวลาชั่งกลับมากภายใน เห็นใหม่ โทสะเป็นของร้อน ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นของร้อน เป็นโทสัคคินา โมหัคคินา มันเผาผลาญหัวใจของตน เวลาปัญญา มีปัญญาได้ไตร่ตรองตาม นี่ไง ถ้าถูกมันถูกหมด ถ้ารู้แล้วมันถูกหมด ถ้ารู้มันรู้หมด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อค้นขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชัดเจนในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงเห็นว่าโทสัคคินา โมหัคคินา ดุสิ พญามาร มารมันมีครอบครัวของมันอยู่ในใจ แต่คนที่บูชาๆ อยู่นี้ บูชาพร้อมกับมารอันนั้นไปด้วยใจ ถ้าบูชาพร้อมกับมารอันนั้นไปด้วยก็สำคัญตนว่าตัวเองมีความสามารถ สำคัญตนว่าตนเป็นผู้วิเศษ แต่วิเศษ วิเศษอย่างนั้นมันก็

ตายเปล่าณะ

เขาทำของเขาอย่างนั้น ถ้าเขาตายไปด้วยสติปัญญาของเขา เขาไปเกิดเป็นพรหมเท่านั้น เพราะจิตมันเป็นจิตหนึ่ง เพราะมันเวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูฏะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูฏะ ถ้าจิตของเขาทำความสงบได้ เขาเพ่งกลิ่นของเขาได้ เขาทำของเขาได้ เขาก็ภูมิใจของเขา มันเป็นผลของวิภวภูฏะ มันเวียนว่ายตายเกิดอย่างนั้น มันรู้ได้ขนาดนั้น เพราะรู้ได้ขนาดนั้น เขาถึงบัญญัติของเขาไป ถ้าเป็นพรหมณ์เขาบัญญัติของเขาอย่างนั้น เป็นขั้นเป็นตอนของเขา แต่เป็นขั้นเป็นตอนของเขา นี่มันเป็นความเชื่อใจ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้จริงขึ้นมา เห็นไหม คูสิ ทำลาย อวิชาไปแล้ว นิพพานคือการดับสูญ สูญสิ้นจากกิเลสไป แต่มันมีของมันอยู่ มีสัจจะ มีความจริง มีธรรมชาติอันนี้ไง ถ้าไม่มีอยู่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรม กราบธรรมทำไม ธรรมคือสัจธรรมอันนี้ ถ้าสัจธรรมอันนี้ เห็นไหม ถ้าถูก เห็นไหม มันรู้จริงเห็นจริงใจ

แต่ถ้าคิดมันไม่รู้ใจ เพราะความไม่รู้มันนั้นถึงได้หลงผิดไป ถ้าหลงผิดไปแล้วใครจะชักกลับมา ใครจะชี้นำมันนั้นนะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนา เป็นพระโพธิสัตว์ ได้สร้างอาณาจักรมาขนาดนั้น เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นความจริง เห็นไหม สิ่งต่างๆ ถ้ารู้แล้วมันถูกหมด ความว่าถูกหมดมันชี้นำสิ่งนั้นได้ๆ ใจ

คนเรานะเวลามันผิดพลาดไป เวลาผิดพลาดไปแล้วสำคัญตน เพราะเรามีสติมีปัญญาของเรา เราถือตัวถือตนของเรา เขาก็ยึดมันถือมันอย่างนั้น คำว่า “ยึดมันถือมันอย่างนั้น” มัน เป็นทิวฐินะ ทิวฐิพระ มานะกษัตริย์ เวลาทิวฐิพระ พระมีทิวฐิมามาก คนจะรู้จริงคนที่สามารถไป แก่ทิวฐิอันนั้นได้ พอแก่ทิวฐิอันนั้นได้ เห็นไหม ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เป็นพระอรหันต์ ทั้งหมดเลย เป็นพระอรหันต์ เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เทศนาว่าการได้พระอรหันต์มา ๑,๒๕๐ องค์ เวลา ๑,๒๕๐ องค์ เห็นไหม เวลาเทศน์ปัจจุวัคคีย์ เทศน์ได้ปัจจุวัคคีย์ก่อน ๕ องค์ เทศน์พระยสะ ได้มาอีก ๕๕ เป็น ๖๑ ทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เธอทั้งหลาย พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนักๆ”

“เราก็จะไปทรมานชฎิล ๓ พี่น้อง ได้มาอีกพัน ถึงเวลาแล้ว วันสำคัญทางพุทธศาสนา สิ่งที่ว่าให้เธออย่าไปซ้อนทางกัน ต่างคนต่างเผยแผ่ธรรมไป” แต่ระลึกถึงคุณงามความดีใจ ระลึกถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา ๑,๒๕๐ องค์นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ทรมานมา องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น

ผู้ชี้ทางมา

แล้วเวลาผิดถ้าไม่รู้ เพราะแรงปรารถนา แรงอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ มั่นอมทุกข์ อดทุกข์อยู่นะ จะมีคุณสมบัติจะมีคุณงามความดี ปัญจวัคคีย์เป็นพราหมณ์ เป็นพราหมณ์แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติ เป็นนักพรตเหมือนกัน แต่นักพรตแบบพราหมณ์ มันยังไม่ได้สัจจะความจริงใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศนาว่าการ ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ยสະก็เหมือนกัน เขาก็มีความทุกข์อันหนึ่ง เขาก็มีความทุกข์ว่าเขาเป็นเศรษฐี เขาเป็นลูกเศรษฐี เขามียศถาบรรดาศักดิ์ก็มีความทุกข์อย่างหนึ่ง เวลาองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ เขาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

ชฎิล ๓ พี่น้อง เขามีความสำคัญตนอันหนึ่ง สำคัญตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ สำคัญตนว่าเขามีคุณธรรม มันก็มีความทุกข์อันละเอียดในหัวใจอันหนึ่ง มันไม่มีใครไปแก้ไขใจ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแก้ไขขึ้นมา ไปเทศนาว่าการขึ้นมา เวลาเขาเป็นสัจจะความจริงมันแตกต่างกัน

คนเราเวลาประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราเห็นสิ่งใดมันก็สำคัญตนว่าเป็นอย่างนั้น นี่ก็เหมือนกัน ฟุ้งกสิณ กสิณไฟ ฟุ้งกสิณบุชาไฟอยู่อย่างนั้น พญานาคอยู่ในโรงไฟนั้นมีฤทธิ์มีเดช มีการยอมรับของวิญญูะของโลกธาตุ แต่มันชำระกิเลสไม่ได้ เข้าถึงสัจจะความจริงไม่ได้ พอเข้าถึงความจริงไม่ได้ก็มีสถานะหนึ่ง สถานะที่ต้องรักษาไว้ รักษาหัวใจนี้ไว้ ต้องพยายามทำความสงบของใจอันนี้ไว้ เพราะมันมีคุณธรรมสิ่งใดที่เป็นความจริงละ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการแก้ทิฏฐิอันนั้น พอแก้ทิฏฐิอันนั้นเกิดปัญญา คือ สมาธิ ปัญญา พอปัญญาที่มันเกิดขึ้น ดุสิ โสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค ปัญญาที่เกิดขึ้นเป็นธรรมจักร ปัญญาที่เกิดขึ้นเกิดจากสัมมาสมาธิ เกิดจากพื้นฐานของใจ เวลาใจเรา เราไม่รู้สิ่งใด เพราะหัวใจนี้มันมีคุณธรรม หัวใจมันทำความสงบระงับได้ หัวใจนี้มันมีฉานสมาบัติ หัวใจนี้มันมีองค์ความรู้ มันก็ส่งออกๆ โดยธรรมชาติของมัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ฟังกสิณอย่างนั้นแล้ว ให้น้อมกลับมาๆ ให้เห็นสัจจะความจริง โทสัคคินา โมหัคคินา ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันเป็นทุกข์ ความหลงผิดมันเป็นทุกข์ สรรพสิ่งนี้เป็นทุกข์ทั้งนั้น เป็นทุกข์ ทุกข์ที่ไหน ก็ทุกข์ที่ใจ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่และทุกข์ดับไป แล้วทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่และทุกข์ดับไป แต่ตัวเองไม่เห็น แต่เดิมตัวเองนั้นเห็นว่าสิ่งนี้เป็นความสำคัญ สำคัญว่าเราไม่รู้เราเห็น เราเป็นผู้วิเศษ เราได้เห็นสิ่งเหนือโลกเขา แต่มันไม่รู้ไม่เห็นเท่ากิเลสต้นหาความทะยานอยากของตน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมา ย้อนกลับมาชี้เข้าไปถึงทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ เวลาทุกข์มันเกิด เกิดเพราะตัณหาความทะยานอยาก เวลาทุกข์มันเกิด เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปดับที่สมุทัย ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป เวลาทุกข์เกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เวลาทุกข์เกิดขึ้นเพราะเหตุใด เกิดขึ้นเพราะว่าเราไม่มีปัญญาพอ เราไม่มีปัญญาภายใน เรามีแต่ปัญญาส่งออก มีแต่ปัญญาสำคัญตน เรามีแต่ปัญญาใ้อวด ปัญญาว่าเรามีอำนาจวาสนา

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป เวลาย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่สมุทัยนะ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ เหตุมันมาจากไหนๆ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ โทสะคตินา โมหะคตินามันเป็นไฟ สิ่งที่เราสำคัญว่าเรามีความรู้ๆ มันเป็นไฟทั้งนั้น เป็นไฟเพราะอะไร เป็นไฟเพราะมันอยากรู้มากขึ้น โทสะคตินา โมหะคตินา มันอยากรู้มากขึ้น มันยึดมั่นถือมั่นของมัน ทั้งๆ ที่ว่าสิ่งนี้มันเป็นสมุทัย ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามันจับต้องสิ่งนี้ได้ ถ้าจับต้องสิ่งนี้ได้มันเกิดปัญญาขึ้นมา

ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ วิธีการดับทุกข์ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปสอนชฎิล ๓ น้อง สอนตรงนี้ไง วิธีการดับทุกข์ๆ วิธีการคือมรรค วิธีการคือศีล สมาธิ แล้วเกิดปัญญา เพราะมันไม่เคยมีปัญญาภายใน ปัญญาที่เกิดขึ้น ปัญญา เห็นไหม พราหมณ์ เขาท่องไตรเพทมาๆ เขาท่องมาตั้งแต่ไหน เขาสวดได้ๆ นี่ไง มันก็ผลของวิญญูะ เวลาผลของวิญญูะมันก็วนอยู่นั่น พอวนอยู่นั่นเขาก็มีปัญญาของเขา ปัญญาท่องจำใจ เพราะเขาไตรเพทเขาท่องจำของเขา มา เดียวนี้ก็ยังท่องกันอยู่

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าท่องมาแล้วจิตมันสงบระงับได้ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนามันไปจับอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์สิ่งที่มีมันส่งออก ย้อนกลับเพราะคำท่องหรือสิ่งที่เขาท่องจำมามันเกิดจากอะไร มันเกิดสัญญา เกิดสังขารปรุงแต่ง มันเกิดจากจิตที่มันท่องได้ ท่องจนคล่องปาก ดูพระเราสิ พระเราในพระไตรปิฎกท่องได้ทั้งตู้เลย มีนะ เขาทำกันขนาดนั้น มันก็ท่องจำ มีไว้ศึกษาไว้เป็นภาคปริยัติ เขาศึกษาไว้ให้ประพฤติปฏิบัติ

ถ้าศึกษาแล้วมีความรู้แล้วมันต้องมาตีแผ่ ตีแผ่เข้ามาสู่ใจ สู่อปัญญาภายในให้ได้ ปัญญาภายในมันเกิดขึ้นมาได้ได้อย่างไร ปัญญาภายในมันจะเกิดขึ้นมาจากสัมมาสมาธิ เกิดขึ้นมาจากจิตของเรา ถ้าเกิดขึ้นจากจิตของเรา เพราะจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ ถ้ามันไม่มี จิตเราไม่เกิดปัญญาขึ้นมาให้จิตนี้มันหลุดสว่างขึ้นมา มันก็ยังมีติดบอดต่อไป ทั้งๆ ที่จะรู้ขนาดไหน แต่ภายในภายนอกมันรู้ รู้เพราะอะไร รู้เพราะเราศึกษาได้ เรามีทางวิชาการที่เราศึกษาได้

คูลี ไตรเพทเขามีมาตั้งแต่สมัยไหน ๕,๐๐๐ ปี ๖,๐๐๐ ปีแล้ว ศาสนาพุทธเรา ๒,๐๐๐ กว่าปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมท่ามกลางมีลัทธิศาสนาอื่นๆ ทั้งนั้น เวลา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ด้วยอำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธนี้เจริญรุ่งเรืองมากเพราะมันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง มันพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้ตรงคนที่ปฏิบัติจริงเขาพิสูจน์ได้ แล้วคนอย่างที่เขาปฏิบัติมีเดชของเขา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมยมกปาฏิหาริย์ เขาสู้ไม่ได้หรอก ถ้าจะเอาฤทธิ์เอาเดชกันมันก็มี แต่ฤทธิ์เดชมันแก้กิเลสไม่ได้ ฤทธิ์เดชมันเป็นอำนาจวาสนาของจิต จิตดวงไหนถ้ามีอำนาจวาสนา เห็นใหม่ คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอรหันต์ทั้งนั้นเลยล้อมรอบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ พระอุบาลีเป็นผู้ถามขึ้นมาเอง “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานแล้วหรือยัง?”

พระอนุรุทธะเป็นเอตทัคคะในทางรู้วาระจิต “ยัง ตอนนี้อย่างเข้าปฐมฌาน ทุตติยาน ตุตติยาน จตุตถฌาน อากาสาัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวสัญญานาสัญญาตนะ” ย้อนไปย้อนกลับ เห็นใหม่ “ยัง ยัง” ฤทธิ์เดชความรู้ ความรู้มันอยู่ที่ความชำนาญของจิต พระอรหันต์นั่งอยู่นั้นก็ยกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าปรินิพพานหรือยัง”

เรื่องฤทธิ์เรื่องเดชมันเกิดจากอำนาจวาสนาของคน แต่มันไม่ใช่อริยสัจ มันไม่ใช่สัจจะความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงย้อนกลับมาที่นี้ไง ย้อนกลับมาที่ว่าเขาปฏิบัติของเขา เขามีความสำคัญตนของเขา คิดว่าสิ่งนั้นมันเป็นสุดยอดของสมณะ แต่ความจริงมันไม่ใช่ เพราะมันไปติดขั้นอย่างนั้นไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ย้อนกลับมา ย้อนกลับมา ซ้ำเข้ามา เห็นใหม่ เกิดปัญญาภายในๆ ถ้าปัญญาภายในมันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สั่งสอนเอง เห็นใหม่

ฉะนั้น เวลานี้วันนี้สำคัญทางพระพุทธศาสนา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ คนเรามันหลงผิดไปแล้วนะ ถ้าหลงผิด คนหลงผิดถ้ามันยังไม่สติปัญญาขึ้นมาก็ไม่รู้ตัวเองผิด ถ้าไม่รู้ตัวเองผิดมันก็สำคัญตนอยู่อย่างนั้น แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศนาว่าการจนเกิดความสำนึกได้ เกิดความสำนึกได้จนลอบยบบริวารของตนไป เพราะพอใจไง

ถ้ามันรู้ว่ามันผิดแล้วมันโกนหนวด โกนคิ้ว โกนผม เพื่อขอบวช แล้วบวชแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนไง ถ้าเขาไม่มีสำนึก เขาจะลอบยบบริวารเขาไปไหม เขาจะยอมโกนหัวไหม เขาจะโกนหนวดของเขาไหม เพราะถ้าเขาไม่พอใจอย่างนั้น เขาตำรงตนอย่างนั้นนะ เพราะอะไร เพราะมันสำนึกไง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าก็เข้าไปในหัวใจ

ถ้ามันเข้าไปในหัวใจนะ ทัศนียภาพมันสำนึกแล้วมันก็วาง พอวางแล้ว องค์-สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนถึงปัญญาภายใน ถ้าปัญญาภายในมันเกิดขึ้นมานะ โสดาปัตติ มรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคา-มิผล ย้อนกลับมา ภายในจนชำระล้างสิ้นไป ถ้ามันสิ้นไป เห็นไหม

เพราะผิด ถ้าผิดมันสำคัญตน มันก็ยึดมันถือมันของมันอยู่อย่างนั้น เวลามันถูกแล้วนี้ เวลาถูกแล้วมันก็เทียบเคียงได้ไง เทียบเคียงได้ ถ้าผิดอยู่มันไฟสุ่มซอน คนเรานะ จะทำความเข้าใจ ขอบข่ายขนาดไหน จิตมันสงสัย จิตมันไม่รู้ตายแล้วไปไหน เราเกิดมาอย่างไร ทั้งๆ ที่รู้จะ รู้จะ รู้เรื่องอภิธรรมมันรู้ได้เห็นได้ เห็นผลวิภูฏะได้ เห็นผลวิภูฏะก็เป็นอย่างนั้นแล้วเราละ เห็น มันก็ หมุนไปตามนั้น แต่มันแก้ไม่ได้ พอเวลามันแก้ไม่ได้

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามันสงบระงับเข้ามา เวลามัน เกิดปัญญาภายใน นี่ไง วิปัสสนาญาณไง เวลาบอกว่าสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าไม่มีสมถะ วิปัสสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าไม่มีสมถะจิตไม่สงบเข้ามา จิตมันส่งออกหมด เวลา ส่งออกไปเป็นมิจฉาทิฏฐิ เห็นไหม เป็นมิจฉาสมาธิ เวลาเกิดเป็นถมานสมาบัติส่งออก ส่งออกไป มิจฉาทังนั้น มิจฉาเพราะอะไร มิจฉาเพราะมันย้อนกลับมาไม่ได้ มิจฉาเพราะมันไม่มี สติปัญญาเอาพลังงานอันนี้มาใช้เป็นประโยชน์ได้ นี่ไง มันส่งออกอยู่อย่างนั้น แล้วมันมีผู้ใด ละ? มีผู้ใดที่จะชี้จะบอก? มีผู้ใด?

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี่ไง มาชี้บอกมาไง มาชี้มาบอก เวลาเกิดปัญญา ภายใน แล้วปัญญาภายในมันสำรอกมันคายของมัน โทสัคคินา โมหัคคินาสิ่งที่เป็นพื้นเป็นไฟที่ เผาหัวใจ มันสำรอกมันคายออก บุษบาไฟมาอยู่ตลอดเวลา บุษบาไฟแล้วมีฤทธิ์มีเดชขนาดนั้นนะ แต่ไม่เคยรู้ใจของตัวเอง ไม่เคยย้อนกลับมาเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาจีถึงจุด จุดความทิฏฐิมานะนั้น มันสละนั้นได้ ย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับเข้ามามันมีสติปัญญา พอมีสติปัญญามันสำรอกมันคาย เห็นไหม ฉะนั้น พอคายแล้ว พระเจ้าพิมพิสารเป็นลูกศิษย์ เวลาจะมาเยี่ยมอาจารย์ของตน มาเห็น สมณะหนุ่มๆ คนหนึ่งนั่งอยู่ท่ามกลางภิกษุเต็มไปหมดเลย นั่งอยู่ท่ามกลางอดีตฤๅษีชีไพรที่เป็น อาจารย์ของเรา สงสัย สงสัย เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เป็นหน้าที่ของเธอ” เหาะขึ้นไปลงมากกราบองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ข้าพเจ้าเป็นลูก ศิษย์” ทำอยู่อย่างนั้นจนพระเจ้าพิมพิสารลงใจ เพราะอะไร เพราะอาจารย์ของตน เห็นไหม อายุมากกว่า แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอายุน้อยกว่า แล้วตัวเองก็ไม่เข้าใจ

นี่พูดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำเพื่อประโยชน์ เพื่อประโยชน์โลก “เธอจงไป อย่าช้อนทางกัน อย่าช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก โลกนี้เราร้อนนัก” เวลาพระเจ้าพิมพิสารมา

เทศนาว่าการจนพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบันเหมือนกัน

เวลาที่คนมันผิด มันผิดนะ เวลามันผิดมันไฟสุ่มซอน ถ้าคนที่เป็นคนดี ถ้าเป็นคนดี คนดีคือแสวงหาใจ แต่แสวงหาด้วยสติด้วยปัญญาของเราใจ แต่กิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันก็อยู่ในใจของเรานะ มันก็ปิดให้เรามืดบอดนะ มันก็สำคัญตน สำคัญผิดไปตลอด

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีสติมีปัญญามีอำนาจวาสนาถึงได้มาสั่งสอน สั่งสอนนักพรต ผู้ที่เขามีชื่อเสียงในสังคมนั้นได้ แล้วเวลามันผิดมันไฟสุ่มซอนนะ เวลามันถูกขึ้นมา โอ้โฮ! มันโล่งมันโถง เพราะมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ เพราะสมความปรารถนาอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะมันพ้นจากกิเลสหมดละ ไม่ต้องบูชา ไม่ต้องเคารพ ไม่ต้องแบกรับภาระ ไม่มีสิ่งใดในใจเลยนะ แล้วใครทำให้ ใครเป็นคนชี้หน้าละ เพราะใครชี้หน้า นี่ไง ถึงมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันมาฆบูชา วันมาฆบูชาพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยไม่มีความนัดหมายกัน เพราะมันระลึกถึง มันซาบซึ้งใจ ฉะนั้น มันถึงเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา

แล้วเวลาเผยแผ่ไป เผยแผ่ธรรมออกไป เพราะสังคมกว้างขวางขึ้น สงฆ์มากขึ้น มนุษย์มากขึ้น เวลาที่ปฏิสัมพันธ์ของคน บวชมาทำไม เวลาบวช บวชทำไม บวชมาเพื่อดำรงชีพหรือ บวชมาทำไม ถ้าบวชเพื่อชำระล้างกิเลส บวชเพื่อต้องการพ้นจากทุกข์ ฉะนั้น มันถึงมีมามาก ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อ่านพระ-ไตรปิฎก ร้อยแปดพันเก้า เผยแผ่มา เผยแผ่มาจนถึงปัจจุบันนี้

ฉะนั้น วันมาฆบูชา มันเริ่มต้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม ภิภษุยังน้อยอยู่ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำหน้าที่เสียเอง โดยพุทธกิจ ๕ เห็นใหม่ เติญญาณเลยเถิดว่า ใครที่จิตใจของเขาควรมีอำนาจวาสนา เอาตรงนั้นก่อนๆ มันก็ได้พระอรหันต์ล้วนๆ เลย พระอรหันต์ทั้งนั้น ยังไม่ได้บัญญัติธรรมวินัยเลย

แต่นี้พอมันมากขึ้นๆ ดุสิต บัญญัติธรรมวินัยก็เริ่มต้นจากพระจุนทะ พระจุนทะเป็นน้องพระสารีบุตร เวลาที่ลัทธิศาสนาอื่น เวลาศาสดาเขาตายไป มีการระหองระแหงกัน ก็มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ทำไมเขาเป็นอย่างนั้น” องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าบอก เพราะมันขาดวินัย ขาดวินัยคือขาดกฎหมายบังคับนี้แหละ พระจุนทะก็บอกให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “บัญญัติไม่ได้ เพราะมันยังไม่มีเหตุไม่มีผล”

จนเริ่มมีภิภษุมากขึ้นๆ แล้วภิภษุทำผิดๆ นี่สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติมา มีภิภษุเคยทำผิดมาแล้วทั้งนั้น แล้วพอทำผิดแล้วก็ตีฉันทินันทากัน ไปถึงองค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงบอกว่า โทษหนัก โทษเบาใจ ถ้าโทษ

หน้าปาราชิก ไทชรองลงมาที่สังฆาติเสส อนียต ๒ นิสสัยคีย์ ๓๐ ปาจิตติย ๗๒

นี่บัญญัติมาๆ บัญญัติมาผู้ทำผิดทั้งนั้น เวลามันทำผิดแล้วถ้าคนที่ปฏิญญาแนะนำ เห็นใหม่ ทำผิดอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติแล้วมันก็ยังพลิกแพลงอยู่นั้น ก็เป็นอนุบัญญัติต่อเนื่องมา ต่อเนื่องมา ต่อเนื่องมา เห็นใหม่ บัญญัติไปทำไม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สิ่งที่ยบัญญัติ บัญญัติเพราะมีภิกษุทำผิดไป

แต่ถ้าเราไม่ทำผิด เวลาเราถือศีลๆ เราถือศีล ถือศีลด้วยความปกติของใจ ถ้าใจเป็นปกติไม่มีเจตนาไม่ทำอะไรโดยมันจะเอาสิ่งใดละ การประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องประพฤติปฏิบัติของเราตามเป็นจริง ถ้าเราจะทำสมาสมาธิ ถ้าสมาสมาธิมันทำไม่ได้ สิ่งใดไม่ได้ มันก็ตรวจสอบศีลของเรา นี่ตรวจสอบเพราะที่มาที่ไปของคน ที่มาที่ไปของสถานะ เราก็ตรวจสอบของเรา ถ้าตรวจสอบให้มันดีงามแล้ว ที่นั่นก็เป็นหน้าที่ของเราทั้งนั้น หน้าที่ของเรา เราทำ ความสงบของใจเราไม่ได้ไป

ผิดถ้าไม่รู้ จิตใจเรามันมีดบอดอยู่ จิตใจเรามีกิเลสตัณหาอยู่นี้มันไม่รู้หรอก ถ้ารู้ก็ไม่ผิดเลย ถูกหมด ถูกหมดก็ถูกหมดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถูกหมดก็ถูกในใจของพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ เพราะมันเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้วความที่เป็นพระอรหันต์ ขึ้นมามันมีองค์ความรู้ องค์ความรู้คือโสดาปัตติมรรค สกิทาคามี-มรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค

เป็นพระโสดาบันเวลาพิจารณาไปแล้วมันสำรอก มันคายออกไป นี่เป็นพระโสดาบัน พระโสดาบันละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส นี่ละสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดในกายของเรา ความเห็นผิดในความยึดมั่นถือมั่นของเรา นี่วิจิกิจฉาความสงสัยมันต้องไม่มี สีลัพพตปรามาสไม่ลุ่มไม่คล้ำๆ มันชัดเจนขึ้นๆ มันเริ่มถูกขึ้นมาบ้างๆ แต่! แต่กิเลสนี้อย่างละเอียดๆ มันก็ยังครอบงำใจของเรา มันก็ต้องต่อสู้ขึ้นไปๆ

ความที่ต่อสู้ขึ้นไปถ้ารู้มันถูกหมด ถ้ามันไม่รู้มันดี เพราะมันไม่รู้ คุณิ เวลาชฎิล ๓ พี่น้องถ้ายังบูชาไฟอยู่อย่างนั้น ถ้ายังมีปฏิญญาแนะนำอยู่อย่างนั้น เขาก็ได้แค่นั้น แต่ในใจนะ ในใจนะเวลามันถูกขึ้นมา โอ้โฮ! ทำไมไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยที่ไม่ได้นัดหมาย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้โอวาทปาฏิโมกข์ โอวาทปาฏิโมกข์คือการที่พระอรหันต์ทั้งหมดที่จะขับเคลื่อนไปเพื่อสังคม เพื่อโลก

เวลาหัวใจของศาสนา หัวใจของสังฆจะความจริงในพระพุทธศาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งนี้มีค่าๆ มันมีค่าเพราะว่าสังฆธรรมอันนั้นๆ ใจ เวลาบัญญัติไว้เป็นธรรมวินัยนี้ศึกษามาๆ เห็นใหม่ ศึกษามานี้ผิดถ้าไม่รู้ ศึกษา มา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูก แต่กิเลสตัณหาของเรามันผิด มันผิดเพราะมันเห็นแก่ตัว

เพราะมันต้องการความสะดวก ต้องการความพอใจของตน ถ้าต้องการความพอใจของตน เวลากระทำ กระทำตามความพอใจของตน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบัญญัติไว้ กาลามสูตร อย่าให้เชื่อ ถ้าไม่เป็นความจริง ความจริงแล้ว สิ่งที่แสดงออกมันแสดงออกเพราะความจริง เพราะเราเป็นคนหยาบ ไซ้ใหม่ นี่ปุถุชน ปุถุชนคนหนา ถ้าคนหนาทำอะไรมันยึดมันถือมันในตัวตนของตน เพราะมันเป็นคนหนา คนหนาเพราะอะไร มันยังไม่สำรอก มันยังไม่ได้คาย มันไม่มีตะบะธรรมเข้าไปหล่อหลอมใจของเรา ใจของเรา

คนมันมีใจโดยธรรมชาติ มีใจโดยข้อเท็จจริง เพราะไม่มีใจไม่มีจิตเกิดในไซ้ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ เกิดเป็นคนมาไม่ได้หรอก สิ่งที่เกิดมาเป็นคนมันมีใจอยู่แล้ว เพราะใจที่มันจืด ใจที่มันอุบัตินี่ อุบัตินั้น เห็นใหม่ อุบัตินั้นมาเป็นเราๆ สิ่งที่เป็นเราทั้งนั้นเลยละ แต่มันกลับไม่รู้ มันกลับไม่เห็น มันกลับทำไม่ได้ นี่มันมหัศจรรย์

ของอยู่กับเราเนี่ย เวลาศึกษา ศึกษาที่ศึกษาด้วยอำนาจวาสนา ถ้าจิตถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาเป็นมนุษย์ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนามันจะสนใจเรื่องธรรมะใหม่ มันจะสนใจเรื่องการประพฤติปฏิบัติใหม่ ดุสิต เขาอยู่บ้านอยู่เรือนของเขา เขามีความสุขของเขา เขามีความรื่นเริงของเขา ใ้เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย เห็นใหม่ ถือพรหมจรรย์ พรหมจรรย์ต้องมานั่งทรมานตน การทรมานตนคือการทรมานกิเลส การเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เพื่อปลุกปลอบหัวใจให้มันตื่นขึ้นมา ถ้าหัวใจมันตื่นขึ้นมาเป็นสัมมาสมาธิ โห! มันว่าง มันสว่างไสว มันผ่องใส มันเป็นขึ้นมากกลางหัวใจ ทั้งที่มันอยู่กับเรา ที่มันเป็นของเราอยู่เนี่ย แต่เราไม่เคยเข้าไปถึงถึงจะความจริงอันนี้ได้เลย

คนเกิดมามีกายกับใจ กายกับใจ เพราะมันมีหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้ที่มีอำนาจวาสนาของมันอยู่ มันถึงได้สนใจในการประพฤติปฏิบัติ ขนาดสนใจในการประพฤติปฏิบัติ แล้วประพฤติปฏิบัติด้วยมันยังเข้าถึงสิ่งนั้นไม่ได้ เข้าถึงสิ่งนั้นไม่ได้ ผิดถ้ามันไม่รู้ เพราะมันไม่รู้มันถึงผิด ถ้าผิดแล้วมันก็ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้เนี่ยขนาดมีวาสนาๆ นะ

แล้วถ้ามีวาสนา ดุสิต ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา พราหมณ์เขาครอบงำอยู่ทั่ว เขามีศาสนาเขม เขามีศาสนามีสัทธาศาสนาต่างๆ มหาศาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ด้วยอำนาจวาสนาบาร์มีหลายเท่าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธกิจ ๕ เข้าออกบิณฑบาต เวลาไปบิณฑบาตถ้ายังไม่ถึงเวลาจะไปเจอกับเจ้าลัทธิต่างๆ ถกธรรมะกัน สู้ไม่ได้หรอก ถึงเวลาแล้วเพราะด้วยเหตุด้วยผลนะ ด้วยเหตุด้วยผลคนที่มันรู้แจ้งแทงตลอด เหตุผลสิ่งใดก็ได้ จะพูดแถมมุมนั้นก็ได้ จะทำอะไรก็ได้ ด้วยเหตุผลที่เหนือกว่าทั้งนั้น

มันเหมือนนักวิทยาศาสตร์ไปคุยกับชาวนา ชาวนาเขาไม่รู้เหตุการณ์ทางทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรอก แต่เขาชำนาญในการทำงานของเขา นี่ก็เหมือนกัน **องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า**รู้แจ้งโลก รู้ ๓ โลกธาตุ เพียงแต่จะพูดไม่พูดเท่านั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดออกไป เห็นไหม **สิ่งที่เราแสดงธรรมแค่นี้ไม่ในกำมือ** ความรู้ความเห็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนใบไม้ในป่า มันยังเอามาพูดได้อีกมากมายถ้ามันมีประเด็น ถ้ามันมีประเด็นขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทียบเคียงได้หมดว่า ธรรมะจะเป็นอย่างไร ชี้ถูกชี้ผิดใจ ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงอย่างนั้นเห็นไหม

ฉะนั้น **สิ่งที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาท่ามกลางลัทธิศาสนา** ต่างๆ มหาศาลเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรมขึ้นไป มันไปแก้ไขความเห็นผิด ไปแก้ไขความทุกข์ยากในใจนั้น

ถ้าคนที่เขามีความทุกข์ยากในใจ เห็นไหม ความกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ถ้าคนเขาดี คนเขามีอำนาจวาสนา เขารู้สิ่งนั้นขึ้นมา เขาจะระลึกบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใหม่ แค่นี้แสงฉัพพรรณรังสีแล้วจิตมีความชุ่มชื่น เวลาตายไปเขายังเกิดเป็นเทวดาเลย เวลาเขาเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาทำคุณงามความดี เวลาเกิดไปแล้ว เกิดคุณงามความดี ถ้าเขาปรารถนาให้เกิดเป็นมนุษย์อีก เพื่อพยายามจะพ้นจากทุกข์ ทุกอย่างพยายามจะพ้นจากทุกข์ๆ ไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์มันเป็นวิมุตติสุข สุขที่ไม่มีสิ่งใดเจือปนเลย สุขแท้ๆ เลย

ถ้าสุขๆ แท้ๆ อย่างนั้น คนที่แรงปรารถนาที่กระทำอย่างนั้น เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์เพราะมีจิตของเราอยู่แล้ว มันเป็นมนุษย์ มันมีของเราอยู่แล้ว แล้วเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยสติ ด้วยปัญญา แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลาน เวลาจะโทษก็ต้องโทษกิเลสของตน

เวลาผู้ที่ขีปนภาปัญญา เห็นไหม เวลาปฏิบัติง่ายรู้ง่าย เขานั่งสมาธิขึ้นมาด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อของเขา เขาทะลุปรุโปร่งเขาไปได้เลย แต่เขาจะเป็นอย่างนั้นได้ เพราะเขาได้สร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา มา แต่ของเรา เราก็สร้างอำนาจวาสนาบารมีของเราเหมือนกัน ถ้าไม่สร้างอำนาจวาสนาบารมีมา เราจะมีศรัทธามีความเชื่อ มีความมั่นคงอย่างนี้ไหม

คูสิ ในการแข่งขันกันทางโลก เขาด้วยเล่ห์ด้วยกล ด้วยเล่ห์เหลี่ยมทั้งนั้น นี่ก็เหมือนกันในพุทธศาสนา เห็นไหม ถ้าไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ปรับโทษ แต่ถ้าเราเชื่อแล้วต่างหากละ พอเราเชื่อ เราเชื่อในศาสดา เราเชื่อเพราะอะไร เราเชื่อ เห็นไหม ด้วยศรัทธา เพราะมีศรัทธามีความเชื่อของเรา เพราะเราเชื่อศรัทธาของเรา เราถึงค้นคว้า เราถึงจะมา

ประพจน์ปฏิบัติ

ถ้าเราประพจน์ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม พอสมควรแก่ธรรม ก็มีธรรมวินัย พอมีธรรมวินัยก็เริ่มบังคับเรา เพราะเราเชื่อ เพราะเราเชื่อเราตั้งใจของเรา เราก็ต้องมีกฎ มีกฎมีกติกาบังคับเรา ถ้าบังคับเรา เริ่มต้นตั้งแต่เราศึกษา มา ระดับของท่าน ระดับของศีล ระดับของภาวนา

ถ้าภาวนา ตบะธรรมๆ เราสร้างสัจจะสร้างความจริง เห็นไหม สร้างตบะธรรม เพราะถ้ามีตบะธรรมได้ เพราะมันบังคับใจของมันเจอถึงเป็นตบะธรรมได้ เพราะจิตนี้เคลื่อนที่เร็วมาก จิตนี้มีพลังงานมาก แต่! แต่เรามองข้ามมันไป เรามองข้ามมันไปไง เรามองข้ามจิตของเราไปเอง ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็กลัวผิดกลัวถูก ก็ศึกษาทางทฤษฎีอย่างนั้นมา เขาศึกษามา เขาศึกษาเป็นแนวทาง เพราะจิตนิสัยของเราไม่เหมือนกัน ถ้าจิตนิสัยของเราไม่เหมือนกัน เรามีสติมีปัญหา

ถ้าเรามีสติเรามีปัญญาของเรา กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ การทำความสงบนะ เวลาทางโลกเขาที่เขามีความสุขกัน เขามีความสงบระงับของเขา อันนั้นมันสัมผัสกันได้ คำว่า “สัมผัสกัน” คือมันเป็นของมัน แต่! แต่มันไม่มีสติดูแล ไม่มีสติไม่มีปัญญาคบคุมดูแล

แต่นี้การทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ การทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ มีสติ มีคำบริกรรม แล้วมีการฝึกหัด ถ้ามีการฝึกหัดขึ้นไป มันจะมีคนมีสติมีปัญญาคอยควบคุมดูแลควบคุมดูแลหัวใจของเรา ถ้าใจมันสงบแล้ว พอใจสงบมันไปเห็นใจของเราสงบโดยความเป็นจริง มันจะศรัทธาธรรมะ ขนาดแค่ทำความสงบของใจไปรู้ไปค้นคว้าไปเห็นใจของตนนะ

คนเราเกิดมามีกายกับใจ แต่ถ้าใครยังทำสมาธิไม่ได้ ยังไม่เห็นใจของตนขึ้นมาได้ มันจะเอาอะไร ไปทำงานอะไร เพราะงานในพระพุทธศาสนาคือใจเป็นใหญ่ใจเป็นประธาน เห็นไหม ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน เวลามันคิดของมัน มันทำของมัน มันทำของมันโดยอัตโนมัติ ความทะยานอยาก มันทำโดยสัญชาตญาณ มันไม่มีสิ่งใดจะยับยั้ง ไม่มีสิ่งใดที่จะทำพลิกแพลงให้มันกลับมาเป็นสมาธิปฏิสนธิ เกิดเป็นบวชได้ ถ้าบวช บวชก็บวชเรื่องโลกๆ โลกียปัญญาไง ปัญญาของโลก คนที่มีปัญญาเขาก็รักษาได้ เขาก็ดูแลได้ แต่ก็เป็นเรื่องของโลกใจ เพราะเขาทำความสงบของใจไม่ได้ เพราะเขาหาใจของเขาไม่เจอ

ถ้าเขาหาใจของเขาเจอนะ เราใช้พุทธโธฯ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีสติมีปัญญาคบคุมรักษา เวลามันเสื่อมแล้ว เสื่อมแล้วก็เสียใจ เวลามันเป็นได้มันก็ตะลึงมหัศจรรย์ ความตะลึงมหัศจรรย์เพราะมันต้องฝึกหัด กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ

“ทำไมถึงต้องทำความสงบละ ทำไมเราปฏิบัติโดยสติปัญญา”

ปัญญาอย่างนั้นปัญญาก็เลสทั้งนั้น ปัญญาอย่างนั้นปัญญาทางโลก ปัญญาอย่างนั้นปัญญาจามา จำธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วก็สร้างภาพ จินตมย-ปัญญา พอจินตมยปัญญามันก็สร้างภาพได้ ถ้ายังมีศรัทธายังมีความเชื่ออยู่ มีกำลังอยู่ มันก็สร้างภาพของมันได้ แต่มันจะสร้างอยู่ตลอดไปได้ไหม พอมันสร้างตลอดไปไม่ได้ อ้อ! มีเท่านี้เอง ทำต่อไปไม่ได้ มันแสดงว่ามันหมดยุคหมดสมัย นี่ไง เพราะอะไร? เพราะมันเป็นการสร้างภาพ เพราะเป็นจินตมยปัญญาไป

แต่ถ้าเราจะปฏิบัติตามความเป็นจริงของธรรมชาติของสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ สมาธิ ปัญญา เราควรมีสติก่อน ถ้าเรามีสติ เห็นไหม เรามีสติแล้ว เพราะมีสติเวลามันสงบระงับเข้ามาแล้วมันไม่เป็นมิจฉา เพราะมันมีสติ

มีสติคืออะไร?

มีสติคือไม่ทำร้ายไม่จับจ้วงใครทั้งสิ้น เราจะไม่เอาของใคร ธรรมชาติของเขา ปัญญาของเขาเป็นเรื่องของเขา เราจะเอาแต่ปัญญาของเรา เราไม่หยิบไม่ฉวยปัญญาของใคร เราไม่ผิด เราไม่มุสา เราไม่มัวเมากับความเห็นของเรา ถ้ามีสติ เห็นไหม มีสติเวลาเป็นสมาธิขึ้นมา มันชัดเจนของมัน ถ้าชัดเจนของมันเพราะอะไร? เพราะเรามีสติคุ้มครอง เพราะสติมันไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทำลายใคร ไม่ฉกฉวยของใคร ไม่ต้องการของของใคร ต้องการของเราทั้งนั้น เวลาจิตที่มันสงบเข้ามาแล้วมันก็ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง ถ้าไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง คือ สมาธิ ถ้าเกิดสมาธิ สมาธิคืออะไร?

สมาธิเกิดจากจิต สมาธิไม่ไปเกิดบนฟ้าบนอากาศ ไม่ไปเกิดในตำรา ไม่ไปเกิดในอากาศ ไม่ไปเกิดในกระดาษ ไม่ไปเกิดในหนังสือของใคร สมาธิเกิดจากจิต แล้วเวลาคณาอาจารย์ที่ท่านสอนๆ ท่านสอนให้ทำความสงบของใจเข้ามาๆ ท่านให้ทำสมาธิ แต่บอกว่า เป็นสมาธิอย่างนั้น ไหนสมาธิ สมาธิมันอ่อนหวานขนาดไหน สมาธิมันเข้มข้นอย่างไร

ท่านถึงบอกว่าให้ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเป็นสมาธิ มันเป็นสมาธิในใจของแต่ละบุคคล แต่ละบุคคลถ้ามันสงบระงับเข้ามา แล้วมันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิจิต มันรู้ของมันเอง ถ้ารู้ของมันเองนะ ครูบาอาจารย์ที่ทำมาแล้วท่านจะบอกว่าต้องให้ฝึก ฝึกให้ชำนาญ ชำนาญในวิธี เวลาที่มีสติปัญญาขึ้นมา กำหนดวิธีการ ๔๐ วิธีการ กำหนดอย่างไรก็ได้ ถ้ามันยังไม่สงบ ถ้ามันมีความรู้สึกนึกคิดที่มากอยกวนปั่นป่วนหัวใจ เราก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

เพราะปัญญาที่มันเกิดขึ้น ปัญญาที่มันปั่นป่วนหัวใจนี้เขาบอกว่า “เราประพฤติปฏิบัติด้วยปัญญา” ปัญญา ปัญญาถ้าเราปฏิบัติ ก็เลสมันก็เอาปัญญาอย่างนี้บอกว่าเป็น

ปัญญาๆ แต่พอเรารู้เท่า รู้เท่ามันนะ ปัญญามันก็พลิกแพลงมันไปเรื่อย มันไม่จบไม่สิ้นนะ

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานี้ปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ที่ว่าเป็นปัญญาๆ อยู่
นี่ ผลของมันคือความสงบ ผลของมันคือความระงับ เพราะมีสติปัญญาเท่าทันมัน มันก็สงบ
ระงับเข้ามา แล้วเราคิดว่าสงบแล้วทำอย่างไรต่อ

เพราะเป็นมิจฉาใจ เพราะเขาคิดว่าสิ่งที่เขาใช้ปัญญาๆ นี้มันเป็นการปฏิบัติในพุทธ
ศาสนา แต่ความจริงมันเป็นปัญญาโลกๆ มันเป็นปัญญาที่เกิดโดยสัญชาตญาณ มันเป็น
ปัญญาที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว ปัญญามันมีอยู่แล้ว แต่ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญานี้มันไม่มีอยู่หรอก!
คูสิ คนที่ทำสมาธิ ทำสมาธิแล้วนะ บอก “ทำสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาเอง” **ปัญญาถ้าไม่ฝึกหัด
ไม่มีการกระทำ ไม่ฝึกฝนมันจะเกิดมาไม่ได้**

เรามีลูกวัวแล้วปล่อยมันโดยธรรมชาติ แล้วมันโตขึ้นมาจะเอาไปไถนา เป็นไปไม่ได้
หรอก ลูกวัวเราจะเอามาไถนาเราต้องฝึกมัน เราต้องฝึกมันตั้งแต่ต้น วัวใช้งานเขาต้องฝึกมัน นี้
ก็เหมือนกัน บอกว่า วัวนี้ปล่อยมันเลย เลี้ยงมันโตขึ้นมา วัวก็เหมือนวัว เห็นไหม วัวที่เขาใช้งาน
มันก็เป็นวัว วัวของเราก็เป็นวัว

นี่พอทำสมาธิขึ้นมาแล้ว “เดี๋ยวก็เป็นปัญญาเอง มันเป็นปัญญาเอง”

มันไม่มีหรอก! ปัญญา เห็นไหม คูสิ เวลาภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดเองๆ มัน
เกิดของมันตลอด แต่เวลาภาวนามยปัญญานี้ถ้าจิตมันสงบแล้ว เนี่ยลูกวัวถ้าไม่ฝึกฝนมันขึ้นมา
ให้มันใช้งานเป็น มันไม่ใช่วัวงานแน่นอน ลูกวัวที่มันจะใช้งานได้ เขาต้องฝึกหัดมัน ฝึกหัดมัน

จิต จิตที่มันสงบแล้วมันต้องฝึกหัด แล้วฝึกหัด เวลาฝึกหัดขึ้นมามันมหัศจรรย์ เวลาโน้ม
ไปถ้ามันเห็นกายแล้วพิจารณา เห็นกายแล้วรำพึงไปเห็นกาย มันเป็นไปของมันเป็นไตรลักษณ์
ของมัน ก็มหัศจรรย์อีก วัวบางตัว วัวบางตัวมันฉลาด วัวบางตัวมันเห็นเขาทำ มันจะทำตามมัน
ก็ทำได้ แต่ถ้าให้ทำจริงๆ ทำไม่ได้หรอก มันแค่เป็นกิริยาที่จะทำให้ได้เหมือนเขาๆ แต่ทำไม่ได้
หรอก

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นมรรคๆ มันเป็นสัมมาสมาธิ มันเป็นสัมมาทิฐิรู้ความเห็นที่
ถูกต้องดีงาม มันมาจากไหนล่ะ เวลาว่ามรรคสามัคคี สามัคคีนี้มันความสงบของใจมันสมดุ
อย่างไร ถ้าเรามีสติมีปัญญาเรามันก็เลียบๆ เคียงๆ ขอบๆ ชายขอบของใจ เวลา
ชายขอบของใจนี้รู้ “ธรรมะสอนอย่างนั้น ธรรมะสอนอย่างนั้น” มันชายขอบทั้งนั้น มันชายขอบ
มันไม่ใช่ฐิติจิต ไม่ใช่กลางหัวใจ

ถ้ามันกลางหัวใจ เวลาจิตมันสงบแล้วมันกลางหัวใจใช่ไหม พอกลางหัวใจแล้วเรารำพึง
ไปแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาไป เวลาบอกทำสมาธิเมื่อไรจะได้สมาธิเสียที ถ้าได้สมาธิ เราฝึกหัดใช้

ปัญญาได้เพราะเรามีสติ เราใช้ปัญญาได้ทั้งนั้น เพราะปัญญานี้เวลาพุทโธ พุทโธๆ มันติดขัด มันติดขัดบ้าง มันทำแล้วมันไม่ได้ตั้งใจบ้าง เราก็ใช้ปัญญาทะล่อมใจ มันเป็นปัญญา นี่ฝึกหัดอย่างนี้ เราก็ใช้ปัญญาทะล่อมใจของเราละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์ของเราก็เป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ ถ้ามนุษย์ทำได้เราต้องทำได้ ถ้ามนุษย์พ้นจากทุกข์ไปได้ เราก็ต้องพ้นจากทุกข์ไปได้ แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านพ้นจากทุกข์ไปได้ท่านทำของท่านด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ด้วยความจริงจังของท่าน เราก็ต้องทำของเรา เราจะมีหน้าที่สิ่งอื่นใดที่มันจะต้องการเวลาเราไปบ้าง เราก็ต้องทำตามของเรา แต่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นมนุษย์ ท่านทำไปได้ เราก็ทำไปได้

นี่ใช้ปัญญาอย่างนี้ดูแลหัวใจของเรา ถ้ามันจะติดติดแน่น มันจะออกนอกกลุ่มนอกทางนัก เราก็สติปัญญาของเราไป นี่ไง สติปัญญามันเป็นบวก เห็นไหม สติปัญญาทางลบมันทำชักจูงเราให้ออกนอกทางไปเลย ถ้าชักจูงเราให้ออกนอกทางไป การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก เกิดมาภพชาติหนึ่ง เห็นไหม เกิดมาภพชาติหนึ่ง ชีวิตมีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันตายแน่นอน ตายหมดละ

ถ้าตายหมดแล้ว ดูลิ ดูเศรษฐีมหาเศรษฐีที่เขาทำกันไว้ มันเป็นสมบัติของใครบ้างละ เป็นสมบัติของใคร ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติของเรามันเป็นสมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา มันมีสติปัญญาอย่างนี้มันก็จะทำให้เรามีกำลัง ทำให้เราตั้งใจ ทำให้เราประพฤติปฏิบัติ นี่ไง ผิดถ้าไม่รู้ มันไม่รู้ถึงสมมติ มันไม่รู้มันก็ผิดไปทั้งนั้น เวลาปฏิบัติผิด ผิดก็เป็นครู ใครปฏิบัติแล้วจะถูกต้อง

ครูบาอาจารย์ของเรา ดูลิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ปัญจวัคคีย์ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขึ้นมาไม่รู้ไปไหน นี่แล้วถ้ายสะ เห็นไหม ทุกข์มาเพราะเศรษฐกิจเหมือนกัน ก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง เวลาชฎิล ๓ พี่น้องก็สำคัญตนไปอีกเรื่องหนึ่ง นี่ความทุกข์ของคนมันแตกต่างกันหลายหลาย แม้แต่เราไปอยู่สถานะไหน เราไปอยู่สถานะอะไร เราไปยึดมันถือมันโดยอย่างนั้น เป็นความทุกข์ทั้งนั้น ผิดถ้าไม่รู้

แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปรู้ก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ทรมาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ไปกระตุ้นเตือนใจ นี่ด้วยคำสั่งคำสอน ด้วยการดูแล ด้วยการรักษา ด้วยการกระทำอย่างนั้น เป็นพระอรหันต์หมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในสมัยปัจจุบันนี้หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์ของเรา ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านก็เป็นพระอรหันต์หมดเลย แล้วมันถึงทำให้ยุคคราวนี้ พุทธกาลนี้ ยุคคราวนี้ให้คนตื่นตัวให้คนอยากประพฤติปฏิบัติ แล้วมันก็มีคนชี้แนะจริงๆ มันก็มี

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มีครูบาอาจารย์ที่ชี้แนะได้จริงๆ

ถ้าชี้แนะได้จริงๆ เห็นใหม่ เรายังผิดอยู่ เราก็ยังสงสัยไปทั่วแหละ ถ้าถูกแล้วจบ ถ้ารู้จริง จบ! ถ้ารู้จริงนะ มันรู้จริงที่ไหน ถ้ารู้จริง ดุสิต เวลานั้นเกิดปัญญาของเรา ใครมันจะขโมยไปได้ การศึกษาๆ บอก “ปัญญานี้ไม่ต้องแบกไม่ต้องหาม” ใ้ปัญญานี้ เห็นใหม่ เดี่ยวก็จำ เดี่ยวก็ลืม นี่เดี่ยวก็จำได้ เดี่ยวก็ลืม เดี่ยวก็ท่องบททวนอยู่อย่างนั้น นี่ปัญญาไม่ต้องแบกไม่ต้องหาม มันยัง ลืมเลย

แต่เวลาประพาสปฏิบัติ เวลาขณะจิต เห็นใหม่ ตั้งแขนขาต เป็นไสตบ้าน เป็น สกิทาคามี เป็นอนาคามี เป็นพระอรหันต์ พุคนี้จะไม่ย่ำรอยเลย ชัดเจนตลอดๆ ไม่มี ลืม ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้ลืม เพราะมันเป็นอกุปปิธรรม มันเป็นเนื้อเดียวกับใจ

ใจที่มันมีกิเลสต้นหาความทะยานอยากมีพญามารครอบงำมันอยู่ เห็นใหม่ มันหาทาง ออกไม่ได้เลย แต่เวลาพิจารณาไป ดุสิต พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมเวลาพิจารณาซ้ำ พิจารณาซาก เวลาสมุจเฉตพหาน สังโยชน์ ๓ ขาดไป สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส มันก็เป็นความจริงส่วนหนึ่ง หนึ่งในสี่ในหัวใจ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้ามันจับต้องได้นะ การ รื้อค้นหากิเลส มันต้องรื้อค้นหากิเลสให้เจอก่อน พอเจอแล้วจับต้องได้พิจารณาต่อเนื่องไป เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลานั้นขาด กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง ๕๐ เปอร์เซนต์แล้ว

ถ้ามันยกขึ้นสู่วิสฺสุภานในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม นี่มันจะเป็นมหาสติ มหา ปัญญาแล้ว ถ้ามหาสติ มหาปัญญาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันละเอียดขึ้น เวลาชำระกิเลส เวลานั้นขาด นี้ ๗๕ เปอร์เซนต์ คำว่า “๗๕ เปอร์เซนต์” แต่เวลาต่อเนื่องไป ถ้าจิตสงบแล้วนี้ ยกขึ้นสู่วิสฺสุภาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ยกขึ้นสู่กาย เวทนา จิต ธรรมตามความเป็นจริง เห็นใหม่ ถ้ามันจับต้องได้ มันเป็นปัญญาญาณ เวลาชำระล้าง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ มันคงที่ตายตัวของมัน อย่างนั้น

แต่เวลามันเทียบกัน เห็นใหม่ ๒๕ เปอร์เซนต์ มันเป็นเรื่องจากบรรทัดฐาน พอขึ้นไปมัน ก็มีคุณภาพของมัน แต่เวลาอีก ๕๐ เปอร์เซนต์นี่อีกเรื่องหนึ่ง เวลา ๗๕ ไปแล้วยังเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันเป็นเรื่องที่เหนือกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์นี้มหาศาลเลย เพราะกิเลสมันละเอียดยิ่งขึ้น ไป ๒๕ เปอร์เซนต์สุดท้าย เห็นใหม่ ๗๕ เปอร์เซนต์นี้เป็นพระอนาคามี แล้วอีก ๒๕ เปอร์เซนต์นี้ ละเอียดจนจับต้องไม่ได้ ละเอียดจนค้นคว้าไม่ได้ ละเอียดจนไม่มีใครจะรับรู้ได้

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาขึ้นมา เห็นใหม่ มันละเอียด **จิตเดิมแท้**นี้ ผ่องใส **จิตเดิมแท้**นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส **จิตเดิมแท้**นี้ผ่องใส **จิตเดิมแท้**เป็นผู้ข้ามพ้น กิเลส เวลาที่จะข้ามพ้นกิเลสมันจะมีมรรคมีผลขนาดไหน นี่มันถึงเป็นเนื้อเดียวกับใจ

เวลาจิตสงบแล้ว เวลาจิตสงบ จิตเดิมแท้ที่ส่องใสๆ นี่ส่องใส ส่องใสขนาดไหน มันไม่มีสติไม่มีปัญญาขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมายกขึ้นสู่วิปัสสนาๆ มันจะเกิดสติปัญญาขึ้นมา เวลาสำรวจมันจะมาคายออกไป มันเป็นขณะ ขณะที่มันฝังใจ เวลาที่เลสชาดั่งแขนขาๆ มันอยู่ที่นั่นไม่มีวันลืม มันลืมไม่ได้ มันเป็นความจริง มันเป็นความจริงกับใจดวงนั้น มันไม่มีวันลืม

แต่ปัญญาทางโลก เห็นใหม่ มันยังรู้ได้ลืมได้ เพราะอะไร เพราะมันโลกีย์ปัญญา เพราะมันรู้ได้ลืมได้ เวลาเกิดภพ เกิดชาติ เวลาย้อนอดีตชาติ สัญญาอันละเอียด สัญญาละเอียด เห็นใหม่ สัญญาอันละเอียดมันเป็นเหมือนสัญชาตญาณ เวลาสัญญาของเราๆ นี่เป็นความจำได้ หมายถึง ความจำของเราเป็นสัญญา โลกปัจจุบันนี้โดยอายตนะ นี่คือสัญญาในสถานะปัจจุบันนี้

แต่สิ่งที่อดีตชาติ อดีตชาติมา จิตดวงนี้ จิตดวงนี้ที่มันได้สะสมมาๆ มันถึงเป็นจริต เป็นนิสัย ถ้าเป็นจริตนิสัย คุณสิ เวลามาระพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันจะย้อนกลับไปที่นี่ มันถึงบอกว่า เวลาที่ใครประพฤติปฏิบัติแล้วน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจเลยเพราะเราทำมาเอง จิตดวงใดก็แล้วแต่ที่มันเป็นอย่างนั้น เพราะมันทำของมันเอง

ถ้ามันทำมาแล้วมันซบลงที่ใจๆ มันเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้ เวลาปฏิบัติไปมันก็ต้องไปถอนกันตรงนั้น ถ้ามันถอนตรงนั้น มันถอน นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ ถึงได้เล็งญาณว่าใครมีจริตนิสัยอย่างไร เวลาให้อุบาย ให้อุบายตรงๆ นั้นเลย นี่ตรงนั้นนี่สหชาติ

แต่ในปัจจุบันนี้เวลาเราประพฤติปฏิบัติมันมีมรรคมีผล มันมีความจริง เราจะทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้าความจริงของเราขึ้นมา เป็น **ปัจจุตตัม สหปฏิทิตฺติโก** ฟัง ฟังครูบาอาจารย์มาแล้วนี่เป็นของท่าน มันเป็นอุบาย มันเป็นอุบายนะ

คนเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันจนตรอก เวลาจนตรอกขึ้นมา เพราะคนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันจะเจริญ มันเจริญขึ้นไป ถ้าคนที่ไม่มีความรอบคอบพอ รักษาไม่ดีนี้เสื่อม เวลาเสื่อมแล้วมันจนตรอก เวลาจนตรอกขึ้นมา เราจะเทียบเคียงกับใครละ แล้วเราจะเทียบเคียงกับใคร แล้วครูบาอาจารย์ท่านผ่านสิ่งนั้นมาแล้ว ท่านรู้ของท่านแล้ว สิ่งนี้ท่านเวลาแก้ไข

ฉะนั้น เวลาประวัติครูบาอาจารย์ของเรา เห็นใหม่ เวลาคนเสื่อมขึ้นมามันเสื่อมอย่างไร เวลาแก้ไข แก้ไขอย่างไร แล้วอย่างนี้ท่านจะเล่าไว้ ท่านจะเล่าของท่าน ประสบการณ์ของท่าน ถ้าเราศึกษาเรื่องนี้ เราศึกษามาได้ใช่ไหม ได้ ในพระไตรปิฎกเราเรียนได้ไหม ได้ เราเรียนได้ทั้งนั้น เราเรียนไว้เป็นอุบาย เป็นช่องทาง เป็นการปฏิบัติ แต่จริงๆ แล้วเราต้องทำของเราไป

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อๆ ศึกษาไม่เชื่อได้อย่างไร ศึกษาาก็ต้องเชื่อ แต่ความเชื่อคนเรา เชื่อในระหว่างที่เราศึกษา ในระหว่างที่เราจะหาทางออกใจ

แต่เวลาเข้าทางจกกรม นั่งสมาธิภาวนา เวลาถ้าไม่ทำสิ่งใดก็สบายใจนะ พอเข้าทางจกกรม โห้ย! อึดอัดกับเขาไปหมดเลย ความคิดพรั่งพฐมาเลยนะ เวลาไม่ปฏิบัติ ใ้อโห้ย! อารมณ์ดี นิ่งมาก ถ้าทำแล้วมันจะได้ผลแน่นอน พอเข้าทางจกกรมไปแล้ว เล่ห์เหลี่ยมของมัน เล่ห์เหลี่ยมของกิเลส พญามารๆ เห็นไหม คูสิ กิเลสร้ายนัก เวลาครูบาอาจารย์เราไม่กลัวสิ่งใดเลย ท่านปลุกกิเลสในใจของคน คนก็คือคน คนก็ธาตุ ๔ ชั้น ๕ แต่เล่ห์เหลี่ยม เห็นไหม มนุษย์สัตว์ประหลาดนั้นนะ คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แล้วเล่ห์กลนี้มหาศาล ถ้าเล่ห์กลของเขาก็เล่ห์กลของเขา นั้นมันเรื่องของสัตว์โลก เรื่องของเขา

แต่เรื่องของเรานะ เราก็เป็นแบบนี้เหมือนกัน ถ้าเราเป็นแบบนี้เหมือนกัน เพราะเราขาดสติ เราก็ไม่ทันของเรา แต่ถ้าเรามีสติ สติเรารอบคอบ สติเราทัน เราพยายามรักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเราให้ขึ้นบาน ให้มีความอบอุ่น เข้าทางจกกรมก็ได้ จะนั่งสมาธิก็ได้ ทำเพื่อประโยชน์กับเรา ทำเพื่อประโยชน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วันนี้วันสำคัญพระพุทธศาสนา เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ วันพระ วันโกน เนสัชชีกตลอด เพราะเราปฏิบัติจนเป็นปกติใจ ผู้ที่เขาประพฤติปฏิบัติทางโลกเขาเป็นนักกีฬาสมัครเล่น เราเป็นนักกีฬาอาชีพ เราปฏิบัติเป็นอาชีพ ปฏิบัติเป็นความจริงของเรา เพราะเราปฏิบัติอาชีพ เราถึงต้องมีสติปัญญารักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเรา เราดูแลหัวใจของเรา มันจะเสื่อม มันจะสิ่งใดเราจะรู้ได้ดีกว่าเขา เพราะเราเป็นนักกีฬาอาชีพ เพราะเราทำของเราด้วยความจริงจัง

ทางโลกเขามันเป็นผู้ปฏิบัติสมัครเล่นๆ ถึงเวลาเขามีโอกาสเขาไปปฏิบัติของเขา เขาชวนชวนของเขา แต่! แต่เขามีโอกาสแค่นั้นใจ

แต่ของเราถ้าเราเป็นนักกีฬาอาชีพ เราจะทำจริงจังของเรา เพราะมันเป็นอาชีพ เราต้องมีอาชีพ ต้องมีความจริง ยิ่งถ้าเป็นพระ ถ้าเป็นพระนะ ครูบาอาจารย์ของท่านปฏิบัตินะ เพราะเวลาเราเสียสละมา เวลาไปเที่ยวป่าช้า เห็นซากศพ เวลาถ้ามันเป็นเรื่องของเรา เรื่องใกล้ตัวเรานะสะเทือนใจมาก แต่การที่มันไม่มีสติปัญญาต้องไปดูซากศพ ไปเที่ยวป่าช้า เห็นคนตายใหม่ เราก็ต้องตายทั้งนั้น เวลาคนตายไปแล้วฝึกแล้ววาง ใ้อ้ผีในตัวเราไม่ได้กลัว แล้วผีตัวเรานั้นเวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะด้วย เราก็ต้องมาเริ่มต้น เริ่มต้นตั้งแต่ทำความสงบของใจเข้ามาหาตัวมันให้เจอ หาผีตัวนี้ให้ได้ จับผีตัวนี้ให้ได้

คูสิ ไปรู้ละๆ ไปฝึกกับเถรน้อย ร่างกายนี้เปรียบเหมือนจอมปลวก มีเหยื่ออยู่ตัวหนึ่งก็ผี

ตัวนี้ ปิดประตูทวารทั้ง ๕ ซะ เปิดหัวใจไว้ กำหนดพุทโธ กำหนดอานาปานสติ จะจับเหยียดตัวนั้น นี่ไงถ้าจิตมันสงบแล้วเจอเหยียดตัวนั้น ใจผิตัวในถ้ามันสงบระงับเข้ามา จากเป็นผีมันก็เป็นเทวดา จากเป็นผีมันก็เป็นพรหม จากเป็นผี เป็นผีมันก็เที่ยวระราน เที่ยวทำให้ตัวเองไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย

แต่ถ้ามันเป็นพรหม มันเป็นพรหม เห็นไหม ดูสิ จิตมันสงบระงับ ถ้าเป็นเทวดา เทวดามันออกโดยทิพย์ ทิพยสมบัติ อุบัติสมาธิ ถ้าเป็นพรหมเป็นอัปนาสมาธิ เป็นพรหม เข้าไปๆ สงบระงับ แต่เวลาออกมาเป็นเทวดา เป็นเทวดามันมีทิพยสมบัติของมัน นี่ไง อุบัติสมาธิมัน ออกค้นคว้าของมัน มันทำของมันเป็นความจริงของมันขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา นี่เราเป็นพระ

เวลาทางโลกเขา เขายังชวนชวายนกันขนาดนั้น ถ้าเป็นพระมันต้องชวนชวายน ต้องมีการกระทำไป ทางกว้างขวาง เห็นไหม เวลาสถานะของคน ทุกคนต้องมีสถานะที่ดี เวลาทางโลกเขา เขาต้องมีอาชีพของเขา เขาต้องทำหน้าที่การงานของเขา เขายังอยากจะปฏิบัติเป็นอาชีพนักปฏิบัติเลย เป็นพระเนี่ยมันเป็นโดยข้อเท็จจริงอยู่แล้ว

เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า-เจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระธรรม แล้วเวลาแสดงธรรมจักข มีพระสงฆ์ เห็นไหม นี่รัตนตรัย ตอนนีเราไม่มีสมมุติสงฆ์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนาเขาเชิดชูยกย่องภิกษุ เพราะภิกษุเป็นนักรบ รบกับกิเลส เห็นไหม

ถ้าเราจะรบกับกิเลส เราจะต้องมีสติปัญญาจิตใจของเรา ทางกว้างขวางๆ ทำความเป็นจริงเป็นจริงของเรามา เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญพระพุทธศาสนา เพราะว่าพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นแก่น เป็นข้อเท็จจริง แล้วเวลามันกว้างขึ้น กว้างขวางขึ้น การปฏิบัติ การปฏิบัติ เห็นไหม มันไม่เข้มแข็ง ไม่เข้มแข็งไม่จริงจัง

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำเข้มแข็ง แต่คนก็กลัว กลัวว่ามันเข้มขึ้น เราจะทำได้หรือไม่ได้ แต่จริงๆ แล้วเวลาเราต้องการชำระล้างกิเลส เราต้องการอยากพ้นทุกข์ เราจะทำใจของเราเอง ทำใจของเราเองนะ มรรคผลของหลวงปู่มั่นก็เป็นของหลวงปู่มั่นนะ ของเรามันมี แต่กิเลสตัดทอนความทะยานอยาก แต่เวลาเราจะทำขึ้นมา เราต้องสร้างเหตุ คือสร้างมรรคขึ้นมา

หน้าที่ของเรา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา เหตุทั้งนั้น แต่ศีล สมาธิ ปัญญาโดยประเพณี วัฒนธรรม ศีล สมาธิ ปัญญาโดยหัวใจของเรา จิตของเรามันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา มันอยู่ภายในแล้วมันรักษาของมัน มันมีความละเอียดจะทำอะไรนอกกลุ่มนอกทางมันก็จะพอใจ

แล้ว เห็นไหม ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา มันยิ่งสงบระงับ ยิ่งเป็นสมบัติของเรา มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็น สันติภูมิ โองคฺหลวงตาท่านบอกยกไว้ให้ปัจจัยตั้ง สันติภูมิ ยกให้กับความเป็นจริง แต่ในปัจจุบันนี้ต้องการคนนี้รับรอง ต้องการคนนี้รับรอง ต้องการอย่างนั้น

ถ้าเป็นความจริงแล้วต้องใครรับรอง ความจริงก็คือความจริง ความจริงคือสัจธรรม คือธรรมะ อกุปปธรรมนะ มันเหนือโลกเหนือสงสารนะ เหนือสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น แล้วในโลกสงสารมันมีอะไรล่ะ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ มีเท่านั้น มันไม่มีอะไร เป็นของจริงเลย แต่ทำไมไปตื่นเต้นกับมัน

ถ้ามีความจริงแล้ว ถ้ามีสัจจะมีธรรมะอันนี้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วเสวยวิมุตติสุขๆ เสวยวิมุตติสุขจนพอเพียงแล้วถึงได้ออกมาแสดงธรรมจักๆ เพราะ เพราะเป็นหน้าที่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา สร้างสมบุญญาธิการมาขนาดนั้น เวลามันได้ ความจริงขึ้นมา เห็นไหม ถึงเผยแผ่ธรรมๆ จนเป็นสมบัติ จนเป็นสัจธรรมมาจนถึงบัดนี้

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนา เราถึงจะประพฤติปฏิบัติ เราจะทำความจริงขึ้นมาในหัวใจของเรา เอวัง